

نعت

حق جلوه گرز طرز زیبانِ محمد است	آری، کلامِ حق به زبانِ محمد است
آئینه دارِ پرتو بهر است مناهتاب	شانِ حق آشکار ز نشانِ محمد است
تیر قضا، هر آینه در ترکش حق است	اما گنبد آن ز کمانِ محمد است
دانی، اگر به معنی "لولاک" و ارسی	خود هر چه از حق است، از آنِ محمد است
هر کس قسم بدانچه عزیز است، می خورد	سو گندِ کردگار به جانِ محمد است
واعظا حدیثِ سایه طوبی فز و گزار	کاینجا سخن ز سرور و انِ محمد است
غالب اثنایِ خواجه، به یزدان گزارشیم	کان ذات پاک مرتبه دانِ محمد است

[میرزا غالب دهلوی]

فرہنگ

ہاں، جی ہاں۔	:	آری
مظہر۔	:	آئینہ دار
عکس۔	:	پرتو
سُورج۔	:	بہر
واضح، عیاں، ظاہر۔	:	آشکار
یقیناً، بہر حال۔	:	ہر آئینہ
لَوْلَاک لَمَّا خَلَقْتُ الْأَفْلَکَ کی طرف اشارہ ہے۔ یعنی اے نبی! اگر آپ نہ ہوتے تو میں آسمانوں کی تخلیق نہ کرتا!	:	کو لاک
[مصدر: وارسیدن: پہنچنا، پالینا، سمجھ لینا] تو سمجھ لے۔	:	وارسی
[بہ+آن+جہ] اُس چیز کی کہ جو۔	:	بدانچہ
قسم۔	:	سوگند
اللہ تعالیٰ۔	:	کردگار
جنت کے ایک درخت کا نام۔	:	طوبیٰ
[مصدر: فرو گذاشتن: چھوڑ دینا] فعلِ امر۔ جانے دے، چھوڑ دے۔	:	فروگذار
اللہ تعالیٰ۔	:	یزدان
[مرتبہ + دانستن مصدر کافعلِ امر] مرتبہ جانے والا (اسم فاعل)	:	مرتبہ دان

تمرین

- ۱- سرایندهٔ این نعت کیست؟
- ۲- لَوْلَاكُ چه معنی دارد؟
- ۳- سوگندِ کردگار به جان کیست؟
- ۴- این مصرع را کامل کنید: حق جلوہ گر.....است۔
- ۵- ”دانی“ اور ”وارسی“ فعل کی کون سی قسم ہیں؟
- ۶- مندرجہ ذیل مرگبات میں سے مرگبِ توصیفی اور مرگبِ اضافی الگ کیجیے۔
کلامِ حق، سایۂ طوبیٰ، سروروان، ذاتِ پاک، تیرِ قضا۔
- ۷- ”می خورد“ کون سا فعل ہے؟ پوری گردان اور ترجمہ لکھیے۔